

ابوالفضل سائلی/ ایران

روایتی از کتابخوانی و کتابخری

الان چه کتابی مُد است؟

مریم طالشی

گزارش نویسن

حساب کتابخوان تر شدن مردم گذاشت اما شاید بشود به آن امیدوار شد.

بیشتر از نیمی از مردم ایران مطالعه غیردرسی دارند؛ دقیق ترش را بخواهید ۵۸ درصد. این آماري است که شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال گذشته اعلام کرد. بر این اساس میزان مطالعه هر فرد ایرانی به‌طور میانگین هفت ساعت و ۴۱ دقیقه در ماه عنوان شده که از این ساعات سه ساعت و هفت دقیقه آن صرف خواندن قرآن و ادعیه می‌شود. اگر بخواهیم با یک حساب و کتاب ساده به عدد مطالعه روزانه برسیم، چیزی حدود ۱۵ دقیقه در روز

دستمان را می‌گیرد که البته با احتساب خواندن قرآن و ادعیه است. صد البته که به این آمارها هم نمی‌شود چندان استناد کرد و همان‌طور که برخی کارشناسان می‌گویند سرانه مطالعه ایرانیان اینقدرها هم پایین نیست و این آمار و ارقام چیزی را ثابت نمی‌کند. برخی هم آه و ناله برمی‌آورند که ببینید ما ایرانی‌ها چقدر کتاب نخوان هستیم و از اروپایی‌ها یاد بگیرید. حالا همه اینها را بگذارید کنار، به نظر شما آیا مردم ایران اینقدرها که می‌گویند کتاب نخوان هستند؟

«به‌نظر من مبنای آمارگیری برای

سنجش سرانه مطالعه چندان منطقی نیست. هیچ‌کس به ما نمی‌گوید این سرانه مطالعه چطور به‌دست آمده یا تفکیک گروه‌های مختلف در آن چگونه صورت گرفته است؟» این را محمد پیرنیا می‌گوید که شاغل در یک کتابخانه دولتی است. او ادامه می‌دهد: «اینکه مردم ما کتابخوان نیستند حرف درستی نیست. شما بروید دنبال یک کتاب حالا نه اختصاصی ولی یک رمان با ترجمه خوب بگردید. ببینید چند جا می‌شنوید که تمام شده، نه اینکه سال‌ها تجدید چاپ نشده باشد، به کتابفروشی‌ها آمده و تمام شده.

این یعنی مردم کتاب می‌خوانند یا دست‌کم کتاب می‌خرند و امیدی وجود دارد که کتابی را که می‌خرند بالاخره بخوانند. الان که شرایط کروناست اما در کل اینکه می‌گویند بیشتر کسانی که برای کنکور می‌خوانند کتابخانه می‌آیند، حرف درستی است اما ملاک نمی‌شود برای اینکه مردم کتابخوان نیستند چون اولاً همه جای دنیا دانشجویان برای درس خواندن به کتابخانه می‌روند و در ثانی امانت‌گیری کتاب دیگر خیلی رونق ندارد چون همه خیلی راحت به نسخه‌های اینترنتی دسترسی دارند حتی الان که کروناست، راحت‌تر می‌توانند پی دی اف کتاب‌ها را از کتابخانه تهیه کنند.»

کیمیا اشرفی، کارشناس ادبیات فارسی و کتابفروش هم حرف‌های جالبی در این باره دارد: «برای اینکه بخواهیم بدانیم مردم ایران کتابخوان هستند یا نه چند موضوع را باید در نظر بگیریم. اول اینکه کتاب خریدن و کتاب خواندن با هم متفاوت است. مردم ممکن است زیاد کتاب نخرند که یک دلیلش برمی‌گردد به همان قضیه فرهنگی و اینکه مردم کتاب نمی‌خوانند و یک دلیلش هم مربوط به قیمت زیاد کتاب است. کتاب روز به روز دارد قیمتش بالاتر می‌رود. قیمت چاپ اول یک کتاب در یک سال با قیمت چاپ سوم همان کتاب در آن سال تفاوت زیادی دارد و این برای

خیلی‌ها مسأله ساز است چون با پولش را ندارند یا نمی‌خواهند این قدر برای این کار هزینه کنند. فرایگر شدن استفاده از شبکه‌های اجتماعی هم خیلی در این قضیه تأثیرگذار است. مردم ترجیح می‌دهند ببینند و بشنوند و در واقع عادت کرده‌اند به این کار و نمی‌خواهند زحمت بکشند و چیزی بخوانند. حتی ممکن است متن‌ها و کپشن‌های طولانی را هم در شبکه‌های اجتماعی نخوانند. البته شبکه‌های اجتماعی در این مورد تأثیرات مثبتی هم داشته‌اند و خیلی جاها باعث شده‌اند که توجه مردم به کتاب بیشتر شود. مثلاً یکسری

«

من خودم شخصاً

فکر می‌کنم مردم

برای فرزندان‌شان

در مورد کتاب بیشتر

هزینه می‌کنند تا

برای خودشان. در

بخش فروش کودک

و نوجوان فروش

بیشتری را می‌بینم تا

در بخش بزرگسال.

در بخش بزرگسال

هم کتاب‌های

روانشناسی،

مدیریت، بازرگانی،

خودشناسی،

موفقیت و این

چیزها طرفدار

بیشتری دارند.

البته عمده سود

کتابفروشی‌ها از

فروش لوازم جانبی

است مثل لوازم

التحریر و لوازم

تزیینی. کتاب سود

چندانی ندارد

درست مثل دهک‌های

روزنامه‌فروشی که

عمده سود فروش

شان از سیگار است

از افراد به اسم اینفلوئنسر در اینستاگرام تبلیغ کتاب می‌کنند. ممکن است اینفلوئنسر نباشند اما یک مدی را به راه انداخته‌اند. همین‌طور شاید آن هسٹیم که یادکست‌های فارسی دارند بیشتر و بیشتر می‌شوند و مخاطبان زیادی دارند و خیلی از آنها دارند کتاب معرفی می‌کنند. ما داریم کسانی هستند که می‌آیند کتابفروشی و می‌گویند فلان کتابی را که فلانی در آن یادکست معرفی کرده، دارید یا نه؟»

اشرفی ادامه می‌دهد: «من خودم شخصاً فکر می‌کنم مردم برای فرزندان‌شان در مورد کتاب بیشتر هزینه می‌کنند تا برای خودشان. در بخش فروش کودک و نوجوان فروش بیشتری را می‌بینم تا در بخش بزرگسال. در بخش بزرگسال نسبت هم کتاب‌های روانشناسی، مدیریت، بازرگانی، خودشناسی، موفقیت و این چیزها طرفدار بیشتری دارند. البته عمده سود کتابفروشی‌ها از فروش لوازم جانبی است مثل لوازم التحریر و لوازم تزیینی. کتاب سود چندانی ندارد درست مثل ده‌های روزنامه‌فروشی که عمده سود فروش‌شان از سیگار است. همانطور که گفته‌ام هزینه بالای کتاب باعث می‌شود خیلی‌ها کتاب نخرند، بسیاری از دانشجویان ادبیات و هنر هستند که بواسطه درسی که می‌خوانند باید مطالعه بیشتری داشته باشند اما خیلی‌هایشان این کار را نمی‌کنند و یک دلیل عمده این است که هزینه کتاب بالاست، نمی‌توانند کتاب بخرند به‌خاطر همین است که فروش کتاب‌های دست دوم در کتابفروشی‌ها دارد خیلی معمول می‌شود یعنی آدم‌ها کتاب‌های داخل کتابخانه‌شان را می‌فروشند به کتابفروشی‌ها و کتابفروشی‌ها با قیمت پایین‌تر از چاپ جدید آنها را به فروش می‌رسانند. ما خودمان هم فروش کتاب‌های دست دوم‌مان موفق‌تر از فروش کتاب‌های جدید است. یک نکته جالبی هم که می‌خواهم بگویم این است که مثل لباس و موسیقی، کتاب هم در یک

دوره مشخصی مد می‌شود. الان این پدیده را خیلی داریم می‌بینیم مثلاً در یک دوره‌ای اسم فلان کتاب سر زبان‌ها افتاده چون تبلیغ زیادی رویش انجام می‌شود حالا ممکن است آن کتاب ترجمه و ویرایش خوبی هم نداشته باشد و محتوایش هم چندان خوب نباشد اما چون آن کتاب مد شده، مردم آن را می‌خرند.

نکته دیگر این است که پز دادن با کتاب را هم زیاد داریم. ما با خیلی‌ها برخورد می‌کنیم که می‌آیند در کتابفروشی کتاب را برمی‌دارند و با آن عکس می‌گیرند و حتی بدون آن که کتاب را باز کنند از کتابفروشی خارج می‌شوند یعنی پز روشنفکری و نظاهر به سواد کتاب خواندن در مردم وجود دارد اما فقط پز است و هیچ آگاهی نسبت به کتاب ندارند و حتی نمی‌توانند اسم نویسنده را درست تلفظ کنند. من این مورد عکس گرفتن با کتاب را خیلی زیاد دیده‌ام و این به‌خاطر آن است که آدم‌ها سعی می‌کنند با این کار برای خودشان تشخصی به‌وجود بیاورند. ما باید به بحث آموزش توجه کنیم. اگر از کودکی کتاب خواندن را ارزش تلقی کنند خیلی از مشکلات در این زمینه حل می‌شود. ما با بچه‌هایی برخورد می‌کنیم که در مقطع دبیرستان یا راهنمایی تحصیل می‌کند و اگر بخواهند دو خط بنویسند کلی غلط نگارشی در آن هست یعنی تمام مطالعه‌شان صرفاً وابسته به آن چیزی است که در کتاب‌های درسی‌شان می‌خوانند. حتی در حرف زدن‌شان کلی ایراد پیدا می‌شود برای اینکه درباره خیلی چیزها آگاهی ندارند و این خوب نیست. کتاب فقط کتاب داستان، شعر و رمان عاشقانه نیست بلکه دنیایش خیلی گسترده‌تر است. بچه‌ها باید یاد بگیرند که به کتاب خواندن ارزش بدهند.»

حالا انگار دیگر ست کردن رنگ کتاب با دکوراسیون خانه کمی قدیمی شده. صد البته که محتوا مهم‌تر است و خب باید کتاب، به روز و نوی چشم هم باشد. راستی الان چه کتابی مُد است؟

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه‌ایران دارای «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

افقی:

۱- آرمان‌شهر سعیدی- بازیگر سریال در

حال بخش «احضار» ویژه ماه مبارک

رمضان

۲- رجزخوانی!- آگاهی- غذای مجردی

۳- تنظیم موتور خودرو- باسرع- خوابیده

۴- رشته‌ای در شیمی- الفیای عمران- آموزگار- نیروگاه

ایران

۵- پادشاه- کاخ دیدنی فرانسه- اجراکننده

۶- درجه‌ای در ارتش- وظیفه‌ای به عهده دارد- مسک

۷- سرخ روشن با رنگ قهوه‌ای- تنگ شکاری- موی

سرزن

۸- ناگزیر- انجام کاری برخلاف میل- ترس

۹- واحد شمارش قطعات کاغذ- عقب افتادن یک عمل

یارویداد- اطراف

۱۰- پایه- رختخواب- محل‌ها

۱۱- کشور آفریقایی- زیرساخت نقاشی- یک مجموعه

کامل

۱۲- نظرات انتخاباتی- پرنده- زاپیدن- موش رایانه‌ای

۱۳- حرف مجهول ریاضی- فارسی «دیتا»- شترمرغ

امریکایی

۱۴- آشنایی و آگاهی- خاتم- امیدوار

۱۵- انسجام واتحاد- کاپیتان

عمودی:

۱- بزرگ ایل- شیرینی سنتی سوغات «بوشهر»

۲- غوغا، آشوب- میوه کال- حالا

۳- اقامت- مربوط به گذشته- آرایش صورت

۴- خروس مازنی- سیاهرگ- حرف مشایعت- بخشش

وخوانمردی

۵- فیلم «سامان مقدم»- چیرگی- مرطوب

۶- در سخن آن خلوت دیگری است- بسیاری- خوگیری

۷- روحانی مسیحی- فیلسوف یونانی- مدافع کناری

«اینترمیلان»

۸- بیماری کلیوی- کل کل- اطاعت محض از کسی

۹- بلندپایه- یکدیگر را دیدن- کلام چوپان

۱۰- کوهی در استان «مازندران»- میوه‌ای محبوب-

اطراف دهان

۱۱- اینجانب!- باشکوه- معشوق و محبوب

۱۲- پارچه نخی ضخیم با بافت فشرده- طاقچه بالا-

غلاف فشنگ- سازشستی دار

۱۳- چیزی که در یمن سازند- سنگین و پربرها- جای

روشنایی

۱۴- سکه قدیمی- گریه- منفعت طلب

۱۵- روز قیامت- تراز کردن حساب‌های مالی

افقی:

۱- قند نیشکر- رمانی از «آلبرتو

موراوا»- ایتالیایی

۲- آبگینه- انگشت نمای خلق- تازه صاحب مالی شده

۳- ضربه روحی- آهنگ موزون- زینت یافتن

۴- عضو یا- رازبانه- نام گلی- دخترک کارتونی

۵- چوب خوشبو- پاکدامنی- سیاست‌زاری

۶- لحظه به لحظه- هافبک «سویا»- قورباغه

۷- سرابین- فلزی با علامت شیمیایی Co- تلویزیون

اینترنتی

۸- خاکستری با ته رنگ آبی- ناپاکی- چشم

افقی:

۱- آرمان‌شهر سعیدی- بازیگر سریال در

حال بخش «احضار» ویژه ماه مبارک

رمضان

۲- رجزخوانی!- آگاهی- غذای مجردی

۳- تنظیم موتور خودرو- باسرع- خوابیده

۴- رشته‌ای در شیمی- الفیای عمران- آموزگار- نیروگاه

ایران

۵- پادشاه- کاخ دیدنی فرانسه- اجراکننده

۶- درجه‌ای در ارتش- وظیفه‌ای به عهده دارد- مسک

۷- سرخ روشن با رنگ قهوه‌ای- تنگ شکاری- موی

سرزن

۸- ناگزیر- انجام کاری برخلاف میل- ترس

۹- واحد شمارش قطعات کاغذ- عقب افتادن یک عمل

یارویداد- اطراف

۱۰- پایه- رختخواب- محل‌ها

۱۱- کشور آفریقایی- زیرساخت نقاشی- یک مجموعه

کامل

۱۲- نظرات انتخاباتی- پرنده- زاپیدن- موش رایانه‌ای

۱۳- حرف مجهول ریاضی- فارسی «دیتا»- شترمرغ

امریکایی

۱۴- آشنایی و آگاهی- خاتم- امیدوار

۱۵- انسجام واتحاد- کاپیتان

عمودی:

۱- بزرگ ایل- شیرینی سنتی سوغات «بوشهر»

۲- غوغا، آشوب- میوه کال- حالا

۳- اقامت- مربوط به گذشته- آرایش صورت

۴- خروس مازنی- سیاهرگ- حرف مشایعت- بخشش

وخوانمردی

۵- فیلم «سامان مقدم»- چیرگی- مرطوب

۶- در سخن آن خلوت دیگری است- بسیاری- خوگیری

۷- روحانی مسیحی- فیلسوف یونانی- مدافع کناری

«اینترمیلان»

۸- بیماری کلیوی- کل کل- اطاعت محض از کسی

۹- بلندپایه- یکدیگر را دیدن- کلام چوپان

۱۰- کوهی در استان «مازندران»- میوه‌ای محبوب-

اطراف دهان

۱۱- اینجانب!- باشکوه- معشوق و محبوب

۱۲- پارچه نخی ضخیم با بافت فشرده- طاقچه بالا-

غلاف فشنگ- سازشستی دار

۱۳- چیزی که در یمن سازند- سنگین و پربرها- جای

روشنایی

۱۴- سکه قدیمی- گریه- منفعت طلب

۱۵- روز قیامت- تراز کردن حساب‌های مالی

افقی:

۱- قند نیشکر- رمانی از «آلبرتو

موراوا»- ایتالیایی

۲- آبگینه- انگشت نمای خلق- تازه صاحب مالی شده

۳- ضربه روحی- آهنگ موزون- زینت یافتن

۴- عضو یا- رازبانه- نام گلی- دخترک کارتونی

۵- چوب خوشبو- پاکدامنی- سیاست‌زاری

۶- لحظه به لحظه- هافبک «سویا»- قورباغه

۷- سرابین- فلزی با علامت شیمیایی Co- تلویزیون

اینترنتی

۸- خاکستری با ته رنگ آبی- ناپاکی- چشم

افقی:

۱- آرمان‌شهر سعیدی- بازیگر سریال در

حال بخش «احضار» ویژه ماه مبارک

رمضان

۲- رجزخوانی!- آگاهی- غذای مجردی

۳- تنظیم موتور خودرو- باسرع- خوابیده

۴- رشته‌ای در شیمی- الفیای عمران- آموزگار- نیروگاه

ایران

۵- پادشاه- کاخ دیدنی فرانسه- اجراکننده

۶- درجه‌ای در ارتش- وظیفه‌ای به عهده دارد- مسک

۷- سرخ روشن با رنگ قهوه‌ای- تنگ شکاری- موی

سرزن

۸- ناگزیر- انجام کاری برخلاف میل- ترس

۹- واحد شمارش قطعات کاغذ- عقب افتادن یک عمل

یارویداد- اطراف

۱۰- پایه- رختخواب- محل‌ها

۱۱- کشور آفریقایی- زیرساخت نقاشی- یک مجموعه

کامل

۱۲- نظرات انتخاباتی- پرنده- زاپیدن- موش رایانه‌ای

۱۳- حرف مجهول ریاضی- فارسی «دیتا»- شترمرغ

امریکایی

۱۴- آشنایی و آگاهی- خاتم- امیدوار

۱۵- انسجام واتحاد- کاپیتان

عمودی:

۱- بزرگ ایل- شیرینی سنتی سوغات «بوشهر»

۲- غوغا، آشوب- میوه کال- حالا

۳- اقامت- مربوط به گذشته- آرایش صورت

۴- خروس مازنی- سیاهرگ- حرف مشایعت- بخشش

وخوانمردی

۵- فیلم «سامان مقدم»- چیرگی- مرطوب

۶- در سخن آن خلوت دیگری است- بسیاری- خوگیری

۷- روحانی مسیحی- فیلسوف یونانی- مدافع کناری

«اینترمیلان»

۸- بیماری کلیوی- کل کل- اطاعت محض از کسی

۹- بلندپایه- یکدیگر را دیدن- کلام چوپان

۱۰- کوهی در استان «مازندران»- میوه‌ای محبوب-

اطراف دهان

۱۱- اینجانب!- باشکوه- معشوق و محبوب

۱۲- پارچه نخی ضخیم با بافت فشرده- طاقچه بالا-

غلاف فشنگ- سازشستی دار

۱۳- چیزی که در یمن سازند- سنگین و پربرها- جای

روشنایی

۱۴- سکه قدیمی- گریه- منفعت طلب

۱۵- روز قیامت- تراز کردن حساب‌های مالی

افقی:

۱- قند نیشکر- رمانی از «آلبرتو

موراوا»- ایتالیایی

۲- آبگینه- انگشت نمای خلق- تازه صاحب مالی شده

۳- ضربه روحی- آهنگ موزون- زینت یافتن

۴- عضو یا- رازبانه- نام گلی- دخترک کارتونی

۵- چوب خوشبو- پاکدامنی- سیاست‌زاری

۶- لحظه به لحظه- هافبک «سویا»- قورباغه

۷- سرابین- فلزی با علامت شیمیایی Co- تلویزیون

اینترنتی